

Warszawa, 25 września 2008 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140 – 180, 181, 182, 183, 185, 188(4)/08

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowiska wobec komisyjnych projektów ustaw:

- **o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług** (druk nr 804),
- o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług (druk nr 805),
- o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług (druk nr 806),
- o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług (druk nr 807),
- o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług (druk nr 809),
- o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Ordynacja podatkowa (druk nr 817).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Finansów do reprezentowania Rządu w tych sprawach w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

Stanowisko Rządu

do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług przedłożonego przez sejmową Komisję Nadzwyczajną „Przyjazne Państwo” (druk sejmowy nr 804)

Komisyjny projekt ustawy przewiduje zmiany w przepisach art. 89a i 89b ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.) regulujących rozliczenie podatku od towarów i usług w odniesieniu do wierzytelności nieściągalnych. Celem wprowadzonych zmian jest zdaniem projektodawcy umożliwienie i ułatwienie podatnikom skorzystania z ww. możliwości i uwolnienie przedsiębiorców od konieczności ponoszenia kosztów podatku od towarów i usług w przypadku nieściągalnych wierzytelności.

Zaproponowana przez wnioskodawcę zmiana w art. 89a ust. 1 ustawy stwarza podatnikowi możliwość skorygowania podatku należnego z tytułu dostawy towarów lub świadczenia usług na terytorium kraju w przypadku wierzytelności, których nieściągalność została jedynie uprawdopodobniona. Zgodnie z projektowanym brzmieniem ust. 1a art. 89a za uprawdopodobnioną wierzytelność uznanoby między innymi wierzytelność nieuregulowaną w terminie 180 dni od upływu terminu jej płatności lub przysługującą od dłużnika, wobec którego zostało wszczęte postępowanie upadłościowe między innymi obejmujące likwidację majątku.

Projekt przewiduje również skrócenie terminu, o którym mowa w obecnym art. 89a ust. 2 pkt 6 oraz w art. 89b ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług do 14 dni (obecnie 28 dni), co ma przyspieszyć zdaniem projektodawcy przeprowadzenie całej procedury korekty.

Zaproponowane zmiany przepisów art. 89a ustawy o podatku od towarów i usług, prowadzące do zliberalizowania rozwiązań dotyczących „złych długów” i objęcia możliwością dokonania korekty każdej uprawdopodobnionej wierzytelności, za którą uznaje się wierzytelność między innymi nieuregulowaną w terminie 180 dni, oznaczają w praktyce zwiększenie udziału budżetu państwa w ryzyku gospodarczym podatnika, m.in. w przypadku gdy dłużnik nie wywiąże się z nałożonego na niego obowiązku pomniejszenia podatku naliczonego.

Proponowane przesłanki zastosowania możliwości korekty podatku należnego uniezależniają jej stosowanie do aktywności wierzyciela w dochodzeniu należności. Projekt umożliwiałby korektę podatku należnego i przerzucenie kosztów podatku na dłużnika w sytuacjach trudności z wyegzekwowaniem należności od kontrahenta, nawet w przypadku tylko nieterminowych płatności, przy pełnej bierności wierzyciela. Należy pamiętać, że podatek od towarów i usług jest elementem ceny (kwoty należnej). Dochodzenie zatem wywiązywania

się kontrahentów z ich wzajemnych zobowiązań jest elementem prowadzonej działalności gospodarczej.

Zastrzeżenia budzi przyjęte w projekcie oderwanie instytucji korekty podatku VAT od rozwiązań przewidzianych w przepisach o podatku dochodowym. Projektowane zmiany powodują zróżnicowanie instytucji „nieściągalności wierzytelności” na gruncie podatku VAT i podatków dochodowych, co może spowodować skomplikowanie a nie uproszczenie systemu podatkowego.

Projekt ustawy, rozszerzając przesłanki korygowania podatku VAT, równocześnie uchyla regulacje ograniczające możliwość nadużyć w stosowaniu tej instytucji. W szczególności umożliwi dokonywanie korekt również w sytuacji, gdy już w momencie zawierania transakcji (dokonania dostawy towaru lub świadczenia usługi) nabywca był w trakcie postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji (zmiana obecnego art. 89a ust. 2 pkt 1) oraz dopuszcza dokonywanie korekt w przypadku powiązań między wierzycielem a dłużnikiem (uchylenie obecnego art. 89a ust. 7). Zatem w konsekwencji znacznie wzrasta ryzyko strat budżetu państwa, również w efekcie transakcji mających na celu uchylenie się od obowiązku podatkowego.

Podkreślić należy, iż projektowane zmiany wiążą się ze skutkami budżetowymi (których projektodawca nie oszacował) oraz możliwością wystąpienia licznych nadużyć podatkowych, których skala będzie jedynie wyznaczona intencją nieuczciwych podatników.

Przedstawiona w projekcie propozycja zmiany w instytucji rozliczania podatku VAT, w odniesieniu do nieściągalnych wierzytelności, polegającej na wprowadzeniu możliwości wcześniejszej korekty należnego podatku VAT, już za okres rozliczeniowy, w którym dłużnik został zawiadomiony o zamiarze korekty lub za okres następny, budzi zastrzeżenia.

W przypadku przyjęcia możliwości korekty należnego podatku VAT już w okresie rozliczeniowym, w którym dłużnik został zawiadomiony, może wystąpić sytuacja, że za ten okres rozliczeniowy złożona zostanie korekta, a po złożeniu tej korekty wierzyciel otrzyma należność. Rodziłoby to obowiązek dokonania kolejnej korekty, co trudno uznać za uproszczenie.

Natomiast w odniesieniu do samej propozycji skrócenia okresu oczekiwania na uregulowanie należności przez dłużnika po zawiadomieniu go przez wierzyciela (z 28 do 14 dni) Rząd, co do zasady, nie wnosi zastrzeżeń.

Negatywnie oceniana jest projektowana zmiana art. 89a poprzez uchylenie ust. 4 przy jednoczesnym pozostawieniu zapisu art. 89 b ust. 4 ustawy o podatku od towarów i usług. Obecnie obowiązujący przepis art. 89a ust. 4 ustawy zakłada, iż w przypadku gdy po dokonaniu korekty określonej w ust. 1 należność została uregulowana w jakiegokolwiek formie, podatnik o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest zwiększyć podatek należny w rozliczeniu za okres, w którym należność została uregulowana. W przypadku częściowego uregulowania należności podatek należny zwiększa się w odniesieniu do tej części.

Natomiast przepis art. 89b ust. 4 stanowi odbicie zapisu art. 89a ust.4 po stronie podatnika będącego dłużnikiem, stanowiąc, iż w przypadku uregulowania należności po dokonaniu korekty, o której mowa w ust. 1, podatnik ma prawo do zwiększenia kwoty podatku

naliczonego w rozliczeniu za okres, w którym należność uregulowano, o kwotę podatku, o której mowa w ust.1. Natomiast w przypadku częściowego uregulowania należności podatek naliczony może zostać zwiększony w odniesieniu do tej części. Uchylenie regulacji ust. 4 art. 89a ustawy przy jednoczesnym pozostawieniu ust. 4 art. 89b stanowi otwarcie furtyki do nadużyć, w szczególności przy wyżej omówionych zmianach warunków, zgodnie z którymi wystarczającą przesłanką do skorygowania podatku należnego jest opóźnienie w uregulowaniu wierzytelności. W przypadku przyjęcia ww. projektu i wprowadzenia proponowanych zmian może dojść do sytuacji, w której podatnik (wierzyciel) z uwagi na nieuregulowanie zobowiązania przez swojego kontrahenta w terminie 180 dni, zgodnie z przewidzianą procedurą zmniejszy kwotę podatku należnego z tytułu dokonanych dostaw/świadczonych usług, następnie podatnik, będący dłużnikiem w przedstawionym stosunku cywilnoprawnym, po uregulowaniu zaległego zobowiązania, zgodnie z art. 89 b ust. 4 ustawy dokona odliczenia kwoty podatku naliczonego. W przedstawionej sytuacji podatek z takich transakcji zostanie tylko odliczony, nie pojawi się natomiast u drugiego podatnika, jako podatek należny.

Wskazać należy, że uzasadnienie projektu ustawy nie wyjaśnia na czym polegają utrudnienia w stosowaniu instytucji korygowania podatku od towarów i usług od „złych długów” oraz nie przedstawia skutków projektowanych rozwiązań, ograniczając się do ogólnikowych stwierdzeń o konieczności „umożliwienia i ułatwienia” podatnikom korzystania z niej, o znacznej ilości „nieuzasadnionych obowiązków biurokratycznych” ciążących na przedsiębiorcach w Polsce oraz o przewidywanym w projekcie „rozszerzeniu zakresu wierzytelności” uprawniających do korekty.

W świetle powyższego Rząd negatywnie opiniuje komisyjny projekt nowelizacji ustawy o podatku od towarów.